

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/57/2020
Identifikačné číslo spisu:	2212221712
Dátum vydania rozhodnutia:	18.06.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2212221712.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ W. Z., bývajúcej v Q., 2/ Ing. J. Z., bývajúceho v Q., 3/ Mgr. L. Z., bývajúceho v Q., zastúpených Mgr. Martinom Danišovičom, advokátom v Bratislave, Drieňová 1/D, proti žalovanému F. P., bývajúcemu v B., t.č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov, so sídlom v Leopoldove, Gucmanova 19/670, zastúpenému JUDr. Daliborom Pavelkom, advokátom v Hlohovci, Pribinova 46, o zaplatenie 86.304,18 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp.zn. 7 C 82/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. januára 2019 sp.zn. 11 Co 229/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom 1/ - 3/ priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. januára 2017 č.k. 7 C 82/2014-357 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu vo výške 86.304,18 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo žalovanej sumy, a to od 1. decembra 2009 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku na účet žalobkyne 1/ (I.), konanie vo vzťahu k žalobcom 2/, 3/ zastavil (II.) a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ náhradu trov konania v pomere 100 % (III.). Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali zaplatenia uvedenej sumy ako dedičia po nebohom Ing. J. Z., ktorý na základe písomnej zmluvy o pôžičke poskytol žalovanému finančné prostriedky vo výške 2.600.000,- Sk. Z vykonaného dokazovania mal bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že právny predchodca žalobcov v roku 2008 požičal žalovanému označené finančné prostriedky, ktoré mu žalovaný nevrátil. Dôvodil, že práve nechota vrátiť pôžičku motivovala žalovaného k spáchaniu úkladnej vraždy oprávnenej osoby, t.j. právneho predchodcu žalobcov za účelom zbaviť sa veriteľa. Aj za tento skutok bol žalovaný odsúdený Špecializovaným trestným súdom v Pezinku na doživotie. Dodal, že žalovaný sa žiadnym spôsobom nesnažil preukázať vrátenie pôžičky žalovanému, resp. jeho dedičom. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil § 657, 658 ods. 1 a § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Výrok o trovách konania odôvodnil § 255 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 29. januára 2019 sp.zn. 11 Co 229/2017 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. a III. potvrdil (I.) a rozhodol, že žalobkyňa 1/ má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (II.). Po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Rozsudok súdu prvej inštancie považoval za vecne a právne správny, pričom sa stotožnil s jeho odôvodnením (§ 387 ods. 1, 2 CSP). Na doplnenie uviedol, že v procesnom postupe súdu prvej inštancie nezistil nedostatky, ktorými by znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dôvodil, že súd prvej inštancie správne neprihliadol na žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania nariadeného na 19. januára 2017, keďže žalovaný neuviedol žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by bolo dôvodné pojednanie odročiť. Napriek skutočnosti, že žalovaný sa nachádza v ústave na výkon trestu odňatia slobody, bolo potrebné vziať do úvahy to, že mal o prebiehajúcom spore vedomosť už niekoľko rokov a vedel, že v konaní je povinný predkladať dôkazy, ak sa chce účinne brániť. Žalovaný však v rámci prvoinštančného konania žiadne dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia o neopodstatnenosti podanej žaloby nenavrhoval a pri výsluchoch uskutočnených prostredníctvom dožiadaného súdu sa odmietol k veci vyjadrovať. Námietku žalovaného, že súd v rozpore so zákonom nekontaktoval právnik, adresu ktorého uviedol pri výsluchu, považoval za neopodstatnenú. Žalovaný pri oboch výsluchoch uviedol, že si chce za svojho právneho zástupcu zvoliť Mgr. L. Q., so sídlom v M., avšak tento zámer počas celého konania nezrealizoval a splnomocnenie označenému advokátovi (a ani inej osobe) neudelil a v konaní zostal nezastúpený. Vzhľadom na uvedené nebol žiadny dôvod na to, aby súd kontaktoval menovaného právneho zástupcu a oznamoval mu termíny výsluchu žalovaného alebo ho volal na pojednanie v danej veci. Nestotožnil sa s námietkou žalovaného, že súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný žiadne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení v prvoinštančnom konaní nenavrhoval, a to ani v odpore proti platobnému rozkazu, ani neskôr pri jeho výsluchoch. V žiadosti o odročenie pojednávania nariadeného na 19. januára 2017 uviedol, že zabezpečenie svedkov a spisového materiálu vyžaduje určitý čas, avšak opäť nenavrhoval vykonať žiadny konkrétny dôkaz. Žalovaný navrhoval vykonanie konkrétnych dôkazov až v odvolacom konaní, avšak tieto s poukazom na § 366 CSP už nebolo možné v tomto štádiu konania vykonať a prihliadať na ne. Vo vzťahu k námitke nesprávneho právneho posúdenia veci uviedol, že žalovaný vôbec nešpecifikoval, v čom konkrétne by malo spočívať. V tejto súvislosti sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie. Dodal, že znenie § 193 CSP nevylučuje, že za dôkaz v civilnom konaní nemôžu slúžiť svedecké výpovede, ako aj ďalšie dôkazy vykonané v trestnom konaní. Skutkové okolnosti týkajúce sa úmyselného usmrtenia právneho predchodcu žalobcov boli v trestnom konaní veľmi podrobne skúmané a obsah trestného spisu poskytol súdu prvej inštancie dostatočne presvedčivé odpovede na otázku existencie žalobcami tvrdenej pôžičky, jej výšky i prípadného ne/splnenia záväzku žalovaného ako dlžníka. Nakoľko žalovaný v celom konaní neprodukoval žiadny dôkaz, ktorým by preukázal splatenie aspoň časti dlžnej sumy z pôžičky, mal aj odvolací súd bez akýchkoľvek pochybností preukázanú dôvodnosť žaloby v celom rozsahu. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný a navrhoval, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie podal z dôvodu existencie procesnej vady zmätočnosti konania, pričom jeho prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP. Namietal, že v konaní mal možnosť vyjadriť sa k veci len v ústave na výkon trestu odňatia slobody prostredníctvom dožiadaného súdu dňa 20. augusta 2015 a 18. marca 2016, pričom oba tieto úkony považuje za nezákonné a nespôsobilé nahradiť účasť strany sporu na pojednávaní. Tvrdil, že súd nekontaktoval jeho právneho zástupcu, ktorého adresu uviedol a neupovedomil ho o uvedených výsluchoch. Poukázal na to, že súd prvej inštancie mu doručil predvolanie na pojednanie nariadené na 19. januára 2017 neštandardným spôsobom - otvorenou obálkou bez označenia podacou nálepkou na doporučenú zásielku. Nestotožnil sa s procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý nevzal do úvahy žiadosť o odročenie daného pojednávania a vo veci rozhodol v neprospech žalovaného. Namietal, že v konaní pred súdom prvej inštancie došlo k porušeniu jeho práv v procese dokazovania. Naďalej argumentoval, že v konaní neboli protistranou

predložené dôkazy, ktoré by preukazovali dôvodnosť žaloby a on sám bol fakticky vylúčený z možnosti aktívnej a bezprostrednej účasti na procese dokazovania. Jeho procesné práva mali byť porušené aj tým, že mu vo veci nebol prezentovaný predbežný právny názor súdu. Nesúhlasil tiež s postupom odvolacieho súdu, ktorý zamietol jeho návrh na vykonanie označených dôkazov s tým, že ich vykonanie mal navrhnuť v konaní pred súdom prvej inštancie.

4. Žalobcovia navrhli dovolanie zamietnuť ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

9. Žalovaný vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Preskúmaním obsahu spisu dovolací súd dospel k záveru, že dovolacie námietky žalovaného sú neopodstatnené a v postupe odvolacieho súdu v spojení s postupom súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady, ktoré by boli spôsobilé ukrátiť žalovaného na jeho procesných právach a založiť tak prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

12. Žalovaný namietal, že súd prvej inštancie v rozpore so zákonom neodročil pojednávanie nariadené na 19. januára 2017. Táto námietka však nie je dôvodná, pretože v zmysle § 183 ods. 1 CSP sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť. Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom relevantným v zmysle § 183 ods. 1 CSP spravidla vtedy, ak strane bráni zúčastniť sa na pojednávaní taká okolnosť, ktorá je podstatná (z hľadiska možnosti uskutočniť pojednávanie), nepredvídateľná (v tom zmysle, že strana nemohla vedieť, že nastane) a ospravedlniteľná (strana urobila všetko pre to, aby sa súdom nariadené pojednávanie mohlo uskutočniť v jej prítomnosti, z objektívnych dôvodov sa jej to ale nepodarilo). Žiadosť žalovaného však uvedené nespĺňala. Predvolanie na pojednávanie mu bolo doručené dňa 28. decembra 2016 (doručenka

na čl. 343 spisu), pričom 3. januára 2017 doručil súdu prvej inštancie žiadosť o jeho odročenie o najmenej 90 dní od dátumu vytýčenia pojednávania, a to z dôvodu času potrebného na zabezpečenie svedkov a spisového materiálu, nakoľko sa nachádza vo výkone trestu. Správanie žalovaného počas celého konania, ktoré sa začalo 29. novembra 2012, nenasvedčuje tomu, že na jeho strane existovali také dôvody, pre ktoré by bolo nevyhnutné pojednávanie odročiť.

13. V súvislosti s tvrdením žalovaného, že súd nekontaktoval jeho právneho zástupcu a neupovedomil ho o výsluchoch dovolací súd uvádza, že tento postup nebol možný. Žalovaný na oboch výsluchoch síce označil právneho zástupcu, ktorý ho mal v spore zastupovať, avšak súdu nepredložil písomné splnomocnenie udelené tomuto právnomu zástupcovi, prípadne inej osobe. Odvolací súd správne poznamenal, že vzťah zastúpenia medzi stranou a jej zástupcom vzniká na základe dohody ako dvojstranného právneho úkonu, na základe ktorej zástupcovi, ktorého si strana zvolila na zastupovanie, udelí písomné splnomocnenie, ktorým sa súdu a iným subjektom preukazuje existencia vzťahu zastúpenia a jeho rozsah. Žalovaný teda nebol v konaní zastúpený ním označeným právnym zástupcom (ani žiadnou inou osobou), a preto súd prvej inštancie nebol povinný doručovať mu žiadne písomnosti týkajúce sa daného sporu.

14. Argument žalovaného, že jeho výsluchy uskutočnené prostredníctvom dožiadaného súdu 20. augusta 2015 a 18. marca 2016 boli nezákonné a nemohli nahradiť účasť na pojednávaní, považuje dovolací súd za nedôvodný. Procesný postup zvolený súdom prvej inštancie bol v súlade s vtedy účinným § 122 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 131 O.s.p.

15. K námietke žalovaného, že v konaní nebol predložený ani jeden relevantný dôkaz preukazujúci dôvodnosť uplatneného nároku dovolací súd uvádza, že v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu do 30. júna 2016 sa vyskytovali námietky dovolateľov týkajúce sa nedostatkov v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne nesprávnosti hodnotenia výsledkov dokazovania. Najvyšší súd vo vzťahu k takýmto námietkam dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

16. Dovolací súd zároveň považuje za nevyhnuté poznamenať, že nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

17. Žalovaný namietal, že ak by mu súd prezentoval predbežný právny názor na vec, mohol účinne uplatňovať prostriedky procesnej obrany a procesného útoku. Túto námietku považuje najvyšší súd za účelovú. Obsah spisu preukazuje, že žalovaný vedel, čo je predmetom sporu a súd prvej inštancie mu poskytol dostatočný priestor na to, aby mohol včas označiť alebo predložiť dôkazy na podporu jeho tvrdení, čo žalovaný nevyužil.

18. Dovolací súd na záver konštatuje, že odvolací súd postupoval procesne správne, ak nevyhovel návrhu žalovaného na vykonanie dôkazov v odvolacom konaní z dôvodu, že na tento postup neboli dané zákonné podmienky v zmysle § 366 CSP. Z uvedených skutočností je nepochybné, že žalovaný mal v priebehu konania pred súdom prvej inštancie niekoľko príležitostí použiť prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, avšak ani raz tak neurobil a na preukázanie svojho tvrdenia, že žaloba nie je dôvodná, nepredložil alebo neoznačil žiadne konkrétne dôkazy (urobil tak prvýkrát až v odvolacom konaní). Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa neprieči zákonu, preto nemohlo dôjsť k

porušení práva žalovaného na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP.

19. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

20. O náhrade trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

21. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.